

Finansklagenemnda Skade

(Gebyr for uforsikret kjøretøy)

Avgjørelse FinKN-2019-279

3.4.2019

Trafikkforsikringsforeningen (Gebyr)

Gebyr for uforsikret motorvogn

Grunnlag for gebyr – eierforhold – solgt – korrespondanse.

Trafikkforsikringsforeningen ila klager gebyr for perioden fra og med 5.6.18 til og med 13.8.18. Klager anførte at han ikke var eier av kjøretøyet da kjøretøyet ble solgt i 2016, og klager viste til korrespondanse med ny eier per SMS. Trafikkforsikringsforeningen at informasjonen i Motorvognregisteret måtte legges til grunn, og at klager i Motorvognregisteret var oppført som var eier av et forsikringspliktig kjøretøy frem til avregistreringsdatoen den 14.8.18. Nemnda kom til at de reelle eierforholdene måtte legges til grunn, og at klager i tilstrekkelig grad hadde sannsynliggjort at han ikke var eier av kjøretøyet i gebyrperioden. Det var derfor ikke hjemmel for å ilagge klager gebyr.

Saksfremstilling

Saken gjelder illeggelse av gebyr for uforsikret motorvogn etter bilansvarslova § 17 a.

Trafikkforsikringsforeningen ila klager den 8.6.18 et gebyr for uforsikret motorvogn for kjøretøy med registreringsnummer SZ (...). Gebyret er ilagt for perioden fra og med 5.6.18 til og med 13.8.18.

Klager ble registrert som eier av kjøretøyet i TFFAuto og Motorvognregisteret den 9.10.15.

Det fremgår av klagers redegjørelse at kjøretøyet ble solgt i 2016. Videre fremgår det at klager i ettertid av salget har forsøkt å kontakte ny eier for å ordne med kjøpekontrakt og salgsmelding.

Klager har vedlagt skjermbilder av korrespondanse per SMS med ny eier. Korrespondansen omhandler en moped av merket Peugeot og modell Speedfight 2. Kjøretøyets registreringsnummer er ikke nevnt i korrespondansen. Både kjøretøyets merke og modell samsvarer imidlertid med opplysninger hentet fra Statens vegvesens nettside ("Kjøretøysopplysninger") vedrørende kjøretøy med registreringsnummer SZ (...).

Det følger av korrespondansen at klager den 10.5.17 tok kontakt med ny eier for å skrive kjøpekontrakt. Ny eier svarte at kjøretøyet ikke var i bruk, og at skiltet var forsvunnet. Ny eier opplyste også om at kjøretøyet var skrudd fra hverandre i deler og kastet. Det fremgår videre av korrespondansen at klager den 18.6.18 kontaktet ny eier for å skrive salgsmelding, og for å få ny eier til å melde kjøretøyets skilt stjålet. Ny eier svarte på denne meldingen og viste til at han tidligere hadde forklart at kjøretøyet var kastet. Klager ba videre om å få opplyst personnummeret til ny eier slik at han kunne sende salgsmelding. Ny eier opplyste om sitt personnummer.

Slik vi forstår faktum sendte klager salgsmelding digitalt til ny eier for godkjenning. Ny eier godkjente imidlertid ikke salgsmeldingen. Klager ble følgelig nødt til å søke om administrativ avregistrering av kjøretøyet. Det fremgår av TFFAuto og Motorvognregisteret at kjøretøyet ble avregistrert den 14.8.18.

Trafikksforsikringsforeningen kom i brev av 25.1.19 med krav om nemndsbehandling av saken. Det ble bedt om utvidet frist for å gi tilsvaret. I brev av 25.1.19 ga sekretariatet utsatt frist til den 20.2.19. Trafikksforsikringsforeningen kom med sitt tilsvaret i brev av 20.2.19.

Trafikksforsikringsforeningen begrunnet sitt ønske om nemndsbehandling med at sekretariatet i sin vurdering viste til en avgjørelse fra nemnda som var foretatt før nemnda var kjent med brev fra Statens vegvesen av 14.1.19, som omhandler grunnlaget for utsending av gebyr for uforsikret motorvogn.

Klager har anført at gebyret må ettergis da han ikke har vært eier av kjøretøyet etter at det ble solgt i 2016.

Trafikksforsikringsforeningen har anført at når det i Motorvognregisteret og TFFAuto står at klager var eier av et forsikringspliktig kjøretøy frem til avregistreringsdato den 14.8.18, må Trafikksforsikringsforeningen forholde seg til denne informasjonen. Gebyret må følgelig betales.

I krav om nemndsbehandling har Trafikksforsikringsforeningen anført at nemnda må foreta en ny vurdering av om det er reell eier eller offisiell eier etter Motorvognregisteret som skal ilegges gebyr, hvor det også tas hensyn til brevet fra Statens vegvesen av 14.1.19.

Trafikksforsikringsforeningen viste til at intensjonen med gebyrordningen har vært at offisiell eier etter Motorvognregisteret skal bære plikten til å betale gebyret på samme måte som for årsavgiften. Videre viste Trafikksforsikringsforeningen til at dersom reell eier av kjøretøyet skal bære ansvaret for gebyret, vil det medføre at reell eier vil få gebyret rettet mot seg, og at tidligere eiers håndtering av saken vil kunne påvirke størrelsen av gebyret reell eier skal betale.

Trafikksforsikringsforeningen bemerket at dersom nemnda kommer til en konklusjon hvor gebyrileggelse skal baseres på hvem som er reell eier, ønsker Trafikksforsikringsforeningen en grundig redegjørelse for hvilke rettsregler som danner grunnlaget for denne beslutningen.

Subsidiært har Trafikksforsikringsforeningen anført at det ikke er tilstrekkelig sannsynliggjort at klager ikke var eier av kjøretøyet i gebyrperioden. Trafikksforsikringsforeningen viste til at det ved spørsmål om eierforhold må stilles et høyt dokumentasjonskrav for at det skal kunne anses som et tilstrekkelig bevis, og at kun kjøpskontrakt vil være tilstrekkelig.

Finansklagenemnda Skades begrunnelse

Hovedspørsmålet i saken er om klager har sannsynliggjort at han ikke var eier av kjøretøyet i det tidsrommet gebyret er ilagt for.

Nemnda har i flere tidligere avgjørelser redegjort for hva det vil si å være eier i bilansvarslovas forstand. I avgjørelse 2019-048 uttalte nemnda følgende:

Bilansvarslova § 15 bestemmer hvem som har plikten til å forsikre ei motorvogn. Bestemmelsens første ledd lyder slik:

"Motorvogn som er registrert eller skulle vore registrert eller ha kjennemerke etter vegtrafikklova, skal eigaren trafiktrygda for all skade som går inn under kapittel II."

Plikten til å betale gebyr er i samme lovs § 17 a første ledd første punktum knyttet til "eigaren". Ved eierskifte er det den nye eieren som plikter å betale gebyret dersom vedkommende ikke i tide tegner ny forsikring.

I gebyrforskriften § 4 første ledd er på tilsvarende måte gebyrplikten knyttet til "den som etter bilansvarslova § 15 er ansvarlig for å forsikre motorvogn", det vil si eieren. Ved eierskifte går gebyrplikten over på den nye eieren dersom vedkommende ikke tidsnok tegner ny forsikring etter forskriftens andre ledd.

Bilansvarslova trådte i kraft 1.6.61, og § 15 har ikke vært endret siden. Ved tilføyselsen av § 17 a og vedtagelsen av gebyrforskriften er det ikke gjort noen drøftelse av begrepet "eier". Nemnda legger derfor til grunn at begrepet har samme innholdsmessige betydning i alle de bestemmelsene som er aktuelle her. Som

påpekt i "Tingsrett" side 40 av Thor og Åge Thor Falkanger er begrepet et koblingsord: Hvis bestemte fakta foreligger, er en person eier, og når vedkommende er eier, har dette bestemte rettsvirkninger. En av de mest praktiske måter å bli eier på, er å kjøpe et kjøretøy, og den som har kjøpt et kjøretøy, har blant annet rett til å bruke det, selge det, plikter å vedlikeholde det, har krav på erstatning ved skade og sentralt i nemndas saker, plikt til å forsikre det mot skader det kan volde andre.

Det følger av dette at man, ved avgjørelsen av hvem som er "eier", må foreta en samlet konkret vurdering av de opplysninger som foreligger. Utgangspunktet for vurderingen må være de opplysningene som fremgår av Motorvognregisteret, men dersom det kan fremlegges bevis for at kjøretøyet ble solgt før gebyrforskriften trådte i kraft, må dette legges til grunn fordi Motorvognregisteret ikke er tillagt positiv troverdighet; lovgiver har ikke bestemt at opplysningene skal legges til grunn uansett om de stemmer med de faktiske forhold eller ikke. Tvert imot tok man ved opprettelsen av det kun sikte på å skaffe seg "best mulig oversikt" over hvem som var eiere, jf. merknadene til vegtrafikkloven § 15 i Ot. Prp. nr. 23 (1964-1965).

Trafikkforsikringsforeningen er tydeligvis ikke tilfreds med denne begrunnelsen og har i nærværende sak og i flere andre saker bedt om en "grundig redegjørelse for hvilke rettsregler som danner grunnlaget for denne beslutningen". Etter nemndas syn er den begrunnelse som er gjengitt ovenfor mer enn tilstrekkelig for å begrunne nemndas standpunkt.

Foranlediget av Trafikkforsikringsforeningens begjæring om overprøving av sekretariatets uttalelse i nemnd, skal nemnda likevel bemerke:

Nemnda er vel kjent med brev datert 14.1.19 fra Statens vegvesen til Trafikkforsikringsforeningen hvor Statens vegvesen viser til fjerde ledd i gebyrforskriften, der det blant annet heter at Trafikkforsikringsforeningen skal sende krav om betaling av gebyr til "den som er registrert som eier av uforsikret motorvogn".

Bestemmelsen er etter nemndas syn utvilsomt en ren saksbehandlingsregel. Ett sted må man begynne, og hvor skulle man ellers begynne om ikke i det offentlige registeret over eiere av kjøretøyer i Norge? Hjemmelen for å ilegge gebyr er imidlertid ikke forskriften, men bilansvarslova § 17 a som benytter uttrykket "eigaren", og som ikke inneholder noen henvisning til den som er *registrert* som eier.

Brevet fra Statens vegvesen omhandler, slik nemnda leser det, først og fremst forholdet mellom de to registrene som pr. i dag finnes, og som begge inneholder opplysninger om et kjøretøys eierforhold, forsikringsforhold m.m. Det sentrale motorvognregisteret (Autosys) administreres av Statens vegvesen, mens TFFAuto mottar informasjon om kjøretøyer og eiere fra Motorvognregisteret og administreres av Trafikkforsikringsforeningen. I brevet fremhever Statens vegvesen viktigheten av at Trafikkforsikringsforeningen ikke etablerer en ordning der foreningen "sitter med en form for sideregister til motorvognregisteret der andre forhold legges til grunn for hvem som anses som eier av et kjøretøy og når et kjøretøy kan anses avregistrert enn det Statens vegvesen har i sitt regelverk/det som følger av motorvognregisteret".

Uttalelsen om at Statens vegvesen og Trafikkforsikringsforeningen har en felles forståelse om at det er dataene i Motorvognregisteret som "danner grunnlaget for hvem som ilegges gebyr" er, slik nemnda ser det, i tråd med det som fremgår av saksbehandlingsregelen i gebyrforskriften § 4 fjerde ledd, og innebærer uansett ingen oppfatning eller drøftelse av hjemmelsgrunnlaget for gebyrileggelse etter bilansvarslova § 17 a som er bindende for nemnda.

Finansdepartementet var for øvrig på det rene med at de to registrene kunne inneholde uriktige opplysninger om kjøretøyenes eierforhold. I departementets høringsnotat datert 30.11.16 på side 22 uttaler departementet i tilknytning til varslingsregelen som den gang befant seg i forskriftens § 4, og som nå finnes i § 6, blant annet:

Departementet antar at det gjennom denne varslingsrutinen vil bli avdekket eventuelle *feil ved eierforholdet og forsikringsplikten* (nemnda uthevelse) på et så tidlig tidspunkt som mulig. Det er videre grunn til å anta at

de nye rutinene for varsel og illeggelse av tvangsmulkt generelt vil bidra til å forbedre registerkvaliteten både i TFFAuto og Autosys.

Uttalelsen viser, slik nemnda ser det, at departementet var på det rene med at begge registrene var mangelfulle, og at man derfor gjennom varslingsreglene ville få mulighet til å rette opp feilene, underforstått slik at reell eier kunne innføres i registeret og eventuelt ilegges gebyr.

Trafikkforsikringsforeningen har endelig anført at dersom det reelle eierforholdet skal legges til grunn, vil kjøperen få gebyrkravet rettet mot seg. "Selgers håndtering av saken vil da kunne påvirke størrelsen på gebyret som kjøper skal betale."

Slik nemnda ser det, er dette å snu saken på hodet. Kjøper, som selvsagt har vært klar over at han eller hun er eier, har hele tiden, ofte før innføringen av gebyrplikten 1.3.18, hatt mulighet for å registrere eierforholdet og tegne forsikring og derved unngå å måtte betale. Det er således kjøperens egen unnlatelse som er hovedårsaken til at gebyr kan ilegges.

Motorvognregisteret viste i dette tilfellet at klager var registrert som eier av kjøretøyet fra 9.10.15. Han har forklart at han i 2016 solgte kjøretøyet til en navngitt kjøper. Det ble ikke skrevet salgsmelding. Klager har både i 2017 og 2018 kontaktet kjøper for å få sistnevnte registrert som eier, uten hell. Fremlagt SMS-korrespondanse viser at kjøper erkjenner å være eier, men at kjøretøyet i hans eiertid angivelig er frastjålet kjennemerkene, skrudd fra hverandre i deler og kastet. Klagers opplysninger dannet grunnlaget for at kjøretøyet ble avregistrert 14.8.18.

Nemnda er, etter en samlet vurdering av opplysningene, kommet til at det er overveiende sannsynlig at klager ikke var eier av kjøretøyet i gebyrperioden, og at Trafikkforsikringsforeningen derfor ikke hadde hjemmel for å illegge gebyret.

Avgjørelsen er enstemmig.

Finansklagenemnda Skades konklusjon

Klager gis medhold.

Ved behandlingen deltok Rune Jensen (leder), Hanne Kvalshaug (selskapsrepresentant) og Paal Bjønness (forbrukerrepresentant).